

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

(uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“)

Adres redactie: ds H. Amelink, Lekdijk 82 b, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Rotterdamse Rijweg 174, Rotterdam-8

E. R. POSTMA — EINDHOVEN

De honderdjarige zondaar

■ Teleurstellende informatie ?

Vóór mij, op Schiphol, stijgen en dalen vreemde vogels van diverse pluimage naar en uit de hemel. Maar wat is de hemel? En als je nu eens met je beide benen op de maan zou staan?

In de hemel is het schoon, zongen we vroeger — wat we er dan ook bij dachten. Ouder geworden raak je er nog steeds niet over uit gedacht. Dus is het een verrassing bij **Jesaja (65 : 17-25)** te lezen: zie, Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Nu zal 't wezen — nu krijgen we informatie van hogerhand. Eilaas — 't vervolg lijkt alleen te gaan over een nieuwe aarde. Wat dat betreft reiken zelfs de onthullingen in Openbaringen (21 : 22) niet verder. Begin je aan de andere kant: in den beginne schiep God de hemel en de aarde, dan is het vrijwel hetzelfde lied. Dus nemen we het veelbelovende opschrift van het eerste echte hoofdstuk van Genesis: dit is ontwikkelingsgeschiedenis van hemel en aarde... (2:4) — maar waar blijft de informatie over de hemel? Tot je je realiseert dat het God niet erom begonnen is ons een Baedeker van zijn hemels domein te geven — Hij laat op dat punt alle ruimte voor verrassingen. Maar wat wij wel te horen krijgen is, hoe de verhouding tussen God in de hemel en de mens op aarde zich ontwikkelt (Gen. 2 : 4-4 : 26).

■ Herstel van de goede verhoudingen

Wij zijn mensen-op-aarde, en geen engelen. Een **Jesaja (6 : 1 v.v.)**, een **Paulus (2 Cor. 12 : 2 v.v.)**, een **Johannes (Op.)** is een blik in de hemel gegund — maar ook zij kunnen en mogen ons er weinig van vertellen. Maar waarom zouden we niet tevreden zijn met wat ons wél wordt onthuld? 't Hoge zowel bij **Jesaja** als **Johannes** gaan om een nieuw Jeruzalem — maar is 't niet fijn dat we 't ons op zo'n manier wél kunnen voorstellen?

In de bijbel is de belijdenis: „ik geloof in God de Vader, Schepper van hemel en aarde“ blijvend actueel. Schepping is niet alleen een lied van de verleden tijd. God

sprekt en het is er, Hij gebiedt en 't gebeurt, zingt **Israël** in **Ps. 33** — in hoge mate actueel op de puinhopen van Jeruzalem. „Ik schep Jeruzalem tot jubel en zijn volk tot blijdschap“ — daarop spits de vernieuwing van hemel en aarde zich toe. Het glorieuze verleden wordt op een majestieus wijze manier achterhaald: 't zal niemand meer in de zin komen. Zo durft zelfs **Jeremia** over de ark van het verbond des **HEREN** Gods troon te spreken (**Jes.3:16 v.**) — in zijn dagen ongehoord.

Liep het tussen de oude hemel en aarde uit op een breuk — als alles nieuw is, is de blijdschap wederzijds. God is blij als de mensen blij zijn en omgekeerd.

■ Geen ontijdig einde

Klaagzangen, het geluid van gevee of van geschrei worden niet meer gehoord... Kunt U het zich voorstellen gelet op de huidige situatie? Daar zal niet langer een zuigeling zijn die slechts weinige dagen leeft — kinder — sterfte was ook toen geen onbekend verschijnsel. Wat niet wil zeggen: een vanzelfsprekendheid — wat is er triester voor ouders dan wanneer hun lang gekoesterde verwachting zo'n navrant einde vindt? ...noch een grijsaard (volwassene, wijze) die zijn dagen niet voleindigt — en zeg nu niet dat **Jes. 65** hier theologische (!) onzin spreekt. Want zo spreekt de Schrift zélf. De een sterft „oud en der dagen zat“ (**Gen. 25 : 8; 35 : 39**), zoals een **Churchill** of **Adenauer**. Maar de ander, een **John F. Kennedy**, ziet zijn levensdagen verkort, nog niet ter helfte volbracht (**Ps.55 : 24; 89 : 46; 102 : 24,25; Spr. 10 : 27**). Dat is vertaanbare taal, ontleend aan onze dagelijkse ervaring, taal van hoofd en hart. In overeenstemming daarmee schrijft o.a. prof. **B. Holwerda**: niet de dood op zichzelf maar de gewelddadige, ontijdige dood is een verschrikking voor de **Israëliet**. En niet alléén voor een **Israëliet**...

■ Een vreemde paradox

God begrijpt dat nog veel beter dan wij. Daarom schildert Hij een

situatie die, ogenschijnlijk paradoxaal, in wezen de alles overtreffende trap is voor de mens van toen en nu. De tegenstelling luidt immers: want de jongeling zal als honderdjarige sterven, zelfs de zondaar zal eerst als honderdjarige door de vloek getroffen worden. Wij zouden direct vragen: is er in het nieuw Jeruzalem dan nog ruimte voor dood, zonde, vloek?

Maar de **israëliet** begrijpt het opperbest: al is de zonde nog zo snel, Gods vloek achterhaalt haar ter plaatse. De vreeze des **HEREN** vermeerdert (ja, ja!) de dagen maar de jaren der goddelozen worden verkort (**Spr. 10 : 27**). Lettend op die bijbelse levenservaring zegt God: zelfs de zondaar zal eerst als honderdjarige door de vloek getroffen worden. En wat dunkt U van een honderdjarige „jongeling“? Dat is toch duidelijk, niet?

■ Tragische cultuurmonumenten

Maar er is nog meer dat ons leven nu een hier problematisch maakt — niemand die dat beter weet dan God. Hij gaf de mens opdracht en mogelijkheid te arbeiden, zich te midden en met behulp van het geschapene te ontplooiën. 't Wordt echter wel vreemd wanneer de producten van de menselijke inventiviteit hun scheppers overleven... Wij spreken trots van cultuurmonumenten en omringen ze met de grootste voorzorgsmaatregelen tegen de tand des tijds zonder ons zelfs maar bewust te zijn van het tegelijk lachwekkende en tragische daarvan.

Of — in **Israëls** taal —: wij bouwen huizen en anderen nemen er hun intrek in, leggen wijngaarden aan en anderen eten de vrucht van onze arbeid. Zo is 't nu eenmaal? Zo is 't leven? Maar niet met Gods zin. Hij heeft geen belang bij cultuurmonumenten — relikwieën van doden, maar Hij is pas blij wanneer de mens, zijn schepping, zich voortdurend ontplooit in zijn schepping. De huidige situatie is juist voor Hem uitermate verdrietig en teleurstellend. Hij doorziet nog beter dan wij hoe de dood is geklommen in de venster van onze paleizen en andere cultuur monumenten (**Jes. 9 : 21 v.**)

■ Harmonisch slotaccoord

Zo mag het niet blijven! Worden zelfs spreekwoorden cliché's, zoals „boompje groot, plantertje dood“ — Hij kent een grootser perspectief: de leef-tijd van mijn volk zal zijn als de levensduur der bomen!

De zin-loosheid, de vruchteloosheid van menselijke arbeid wordt

óók verleden tijd — zo zeker dat **Paulus** zelfs voor het hier en nu al zegt: Onze arbeid is niet ijdel, zinloos in de Here. Mijn volk, mijn knechten zullen dat beleven, belooft God. Niet de aanbidders van God (vs 11, een syrische god van het lot) maar de aanbidders van God. Levensgemeenschap met Hem betekent alléén leven. Dat zullen ook de vrouwen ervaren, wier „arbeid“ het is kinderen ter wereld brengen. Waar Gods zegent verschijnt, verdwijnt de vloek van de dood. Waar een boeteling bidt, komt een verbaazingwekkend antwoord (**Ps. 20:7**). Zelfs de dierenwereld (is **Israël** niet van ouds een herdervolk) zal delen in deze harmonie (vgl. **Jes. 11 : 6-9**). Of er dan op de nieuwe aarde dieren (en bomen, **Op. 22:2**) zullen zijn? Belangrijk is dat kwaad en verderf verdwijnen, te beginnen bij het centrum van het evangelie: Gods heilige berg — tot aan de einden der aarde!

IN DIT NUMMER

Pag. 265

ds E. R. Postma,
De honderdjarige zondaar

Pag. 266-267

ds J. Meester,
Cape May (3)
drs H. de Jong,
Iets over Bijbel-vertalen

Pag. 268-269

D. W. L. Milo,
Ga in vrede
Prof. C. Veenhof,
De profeet Jona

Pag. 270

H. Langerak,
De Rozen
A. Koffijbeg,
De Heer roept alle kinderen

J. MEESTER — AMSTERDAM

Cape May

(3)

■ Bezwaren?

Nadat we in de voorgaande artikelen informatie hebben gegeven over de Internationale Raad van Christelijke Kerken en over het congres te Cape May, nu nog een poging tot een evaluatie of waardering.

Zoals we reeds hebben opgemerkt in een voorgaand artikel, de door de „raad” voorgestane samenwerking van kerkelijke denominaties of plaatselijke kerken in een wereldwijde gemeenschap, heeft niet die ingang gevonden in de Ver. Staten van Amerika, Canada, West-Europa en Nederland, die men, gezien de dogmatische grondslag, gezien ook de doelstelling, gezien vooral de motieven bij de oprichting in 1948, had mogen verwachten.

Wat mag de oorzaak of de oorzaken daarvan zijn?

Heel in het algemeen zou men kunnen opmerken dat de „raad”, die van oorsprong Amerikaans is en die in zijn voortgang dit oorspronkelijk Amerikaanse karakter altijd heeft behouden, daardoor weinig affiniteit heeft met de Europese instelling in het algemeen en met de Europese kerkelijke manier van denken en doen in het bijzonder. Ik hoor dit bezwaar bij ds K. Boersma, predikant van de Christ. Keref. Kerk te Hoogeveen, één van de drie afgevaardigden van de Christ. Geref. Kerken te Cape May. Hij schreef in „De Wekker” van 13 juli 1973 in zijn „Indrukken uit Amerika” o.a.: „Maar wat ons tegengevallen is, en nog erger dan we hadden gedacht, dat is de politieke stellingname. Hier is een zo sterke Amerikaans-nationale (nationalistische?) opstelling, dat we soms verbaasd stonden. Vergeleken met Nederland wordt er gedacht en gesproken op een echt 19e-eeuwse liberale manier. Het kapitalisme is de basis voor het Koninkrijk Gods. Een derde-wereldprobleem hebben we daar niet vernomen; behalve het communisme bestaat er geen verdrukking of onrecht in de wereld; rassentegenstellingen schijnen er, ondanks het grote aantal Latijns-Amerikaanse, Afrikaanse en Aziatische aanwezigen, in de wereld niet te bestaan. Grote verbazing bracht het, toen uw afgevaardigden zeiden, niet mee te zullen gaan met de rally naar Washington om te gaan protesteren tegen het bezoek van Brezjnev aan president Nixon.”

Een zeer positieve zaak bij de „raad” is van zijn oprichting af geweest, dat hij de Wereldraad van Kerken beslist afwijst en er krachtig positie tegen kiest. Deze afwijzing van de Wereldraad en de hele valse eukumenische samenwerking van kerken, behoeft niet samen te gaan met de eenzijdige Amerikaanse politieke instelling die vrijwel uitsluitend het communisme ziet als de grote

vijand van kerk en christelijk geloof; en die als kéezijdige van het communisme, gelooft dat Amerika met zijn systeem van persoonlijke vrijheid, het enige en door God Zelf gewilde alternatief is. Dat dit samengaan niet behoeft, is een inzicht dat niet of nauwelijks mogelijk is in de kringen van de „raad”.

Ds Boersma's verhaal van daar-net is nog niet uit. Hij schrijft verder: „Er werd gevraagd: bent u dan niet tegen het communisme? Anderen vroegen zich af, of we soms krypto-communisten waren. Wij verklaarden (ook tegen de aanwezige pers), dat we ongetwijfeld tegen het communisme zijn, maar dat naar onze overtuiging de kerk niet met een dergelijke wereldlijke demonstratie moet meedoen. Als kerk zijn de wapenen van onze veldtocht niet vleselijk maar geestelijk.”

Zonder nu te willen zeggen dat alle wapenen in de politieke strijd als zodanig vleselijk van karakter zijn, (ik vermoed dat ds Boersma dit niet bedoeld heeft) zijn wij van overtuiging, dat we in kerkelijke vergaderingen ons niet met de praktische politiek moeten bezighouden. Daar kwam nog bij dat in het onderhavige geval, toen werd voorgesteld door de leiding van het congres dat het congres als zodanig aan de protest-mars tegen de aankomst van Brezjnev in Washington, zou deelnemen, van de niet-Amerikanen werd gevraagd deel te nemen aan een binnenlandse politieke aangelegenheid van de Ver. Staten; en één bepaald politiek-standpunt van een bepaalde groepering in de Ver. Staten aan te nemen. Mag men ook anders denken over een poging tot 'n vreedzame co-existentie van de Ver. Staten en de Sovjet-Unie? Daar draaide het bezoek van Brezjnev aan president Nixon toch om. Nixon heeft tevoren 'n bezoek aan Moskou gebracht. Het is bekend, dat de Christian Beacon — het blad van dr Mac Intire — ook dit bezoek ten strengste heeft afgekeurd.

Op deze zaak moeten we iets verder ingaan om misverstanden te voorkomen zo mogelijk. Er zijn Amerikanen die in de diepe overtuiging leven, dat hun land, de Ver. Staten, bedreigd wordt door een niet aflatende, wereldwijde, internationale communistische samenzwering, die als doel heeft Amerika klein te krijgen.

Deze wereldwijde samenzwering zou het er op aan leggen Amerika klein te krijgen niet door middel van het geweld van de moderne afschuwelijke wapens, maar door middel van een permanente, onzichtbare, ondergrondse infiltrering van de hele Amerikaanse samenleving, zowel religieus als kerkelijk en maatschappelijk, met het gif van atheïsme, demoralisering en revoluties in de steden en aan de universiteiten. Op deze wijze zou de wereldwijde, internationale communistische samenzwering trachten Amerika van binnen uit corrupt en communistisch te maken; wet en orde te ontwrichten en zo de weg te banen naar een overwinning van de Ver. Staten langs een zogeheten „vreedzame” weg. Bederf zaaien in het midden van het Amerikaanse volk!

Onkruid zaaien tussen de tarwe, in de hoop dat het onkruid de tarwe zal overwoekeren!

Dit is een overtuiging die diep zit bij grote groeperingen van het Amerikaanse volk niet alleen bij één politieke partij! Ik meen dat deze overtuiging zit zowel bij republikeinen als democraten in de politiek.

Nu gaan we hier en nu niet de vraag bespreken of er al of niet deugdelijke gronden bestaan voor deze overtuiging.

We constateren dit op dit ogenblik en we zeggen er bij, dat we niemand in Amerika het goed recht zouden willen betwisten om deze mening te hebben.

Maar tegelijk stellen wij dat niemand in Amerika van ons moet verlangen dat wij deze overtuiging zullen delen. Ook mag niemand binnen het samenwerkingsorgaan dat de Internationale Raad wil zijn, de eis stellen dat iedereen die lid is van een lid-kerk er zo over zal denken als deze groep Amerikanen doet. Het stellen van zulk een eis gaat de afspraken die gemaakt zijn in de dogmatische of leerstellige grondslag te buiten of te boven. Het stellen van deze eis openlijk of bedektelijk zou de bijbelse tucht die binnen de „raad” gehandhaafd wil worden overschrijden.

Mijn indruk is dat in de leiding van de „raad” deze eis wordt gesteld en dat niet alleen aan Amerikanen, maar ook aan de niet-Amerikanen. Indien deze indruk juist is, dan betekent dat, dat men in de „raad” naast de norm der christelijke tucht die in de dogmatische grondslag is omschreven, nog een tweede norm geformuleerd heeft die niet geformuleerd is in de preambule of dogmatische grondslag. Dit is hoe dan ook een kwade zaak.

Men versta mij goed. Ik ben allerm minst van mening dat het communisme een ongevaarlijke zaak is. Ik ben van mening dat in die landen waar de communistische partij de macht in handen heeft, de kerk langzaam wordt gewurmd indien God het niet verhoede. Het komt mij voor dat dit voor ieder die zich op de hoogte wil stellen

van de toestanden in de communistisch geregeerde landen, duidelijk is.

Dit punt is hier niet aan de orde. De vraag die we hier bespreken is de vraag: is het juist dat de Internationale Raad met betrekking tot het communisme als norm voor de samenwerking der Christelijke kerken mag stellen de eis, dat ieder de overtuiging van vele contra-communisten in Amerika behoort te delen met betrekking tot een internationale samenzwering gericht tegen het politiek-sociale stelsel van Amerika.

Op deze vraag antwoord ik ontkennend. En ik denk velen in Nederland en in Europa.

Naar mijn mening ligt hier een voornamelijk oorzaak van het feit, dat de Internationale Raad in West-Europa en me name ook in Nederland, niet die ingang heeft gekregen, die we, gezien de dogmatische grondslag, gezien de doelstelling, gezien de duidelijke motieven bij de oprichting in 1948, gezien een duidelijke wereldwijde roeping, die de christenen in deze tijd hebben, toch hadden mogen verwachten.

Ik acht dit een voornamelijk oorzaak omdat deze instelling het optreden van de „raad” karakteriseert méér dan bij voorbeeld het z.g. fundamentalisme met zijn hier en daar wat stardenen méér dan een gebrek aan theologische scholing misschien bij deelnemers uit de derde wereld; méér dan de wat Amerikaans-piëtistische ligging, „devotional” en „emotional”. Dit zijn allemaal zaken die bij christelijke groeperingen over de hele wereld telkens verschillend liggen. Maar die kunnen we allemaal bij elkaar gemakkelijk dragen, dacht ik, als we allen staan op de basis van het geloof dat eenmaal den heiligen is overgeleverd.

Er zijn nog andere bezwaren die men soms aanvoert. Om dit artikel niet te lang te maken, bewaren we deze tot een laatste artikel.

H. DE JONG — AMSTERDAM

Iets over het Bijbelvertalen

2)

Ik heb nog meer kritiek. Deze methode zegt dat er een bijbelse taal is, de tale kanaäns. Prof. J. v. Bruggen heeft daar een haarscherp boekje (Bijbeltaal? Amsterdam 1971) tegen in geschreven, dat ik hierbij aanbeveel en, zonder het te citeren, ook gebruik. Is er een specifieke taal van de Bijbel, met eigen kenmerken, zodat je daar om zo te zeggen een grammatica en een woordenlijst van zou kunnen samenstellen? Laten we zeggen: het bijbelse hebreuws, is dat een apart soort hebreuws geweest, dat zich van het alledaagse hebreuws heeft onderscheiden? De vraag is daarom al erg moeilijk, omdat wij eigenlijk zo bitter weinig van het alledaagse hebreuws

uit de bijbelse tijd afweten. Maar toch herinner ik mij, dat ik destijds de zgn. Lachisj-brieven las, kleine berichten op potscherven geschreven, waardoor israëlietische militairen t.t.v. het babylonische beleg met elkaar communiceerden, — en waarin je dus geen literaire taal mag verwachten — dat ik toen uitdrukkingen tegen kwam, die ik tot dan voor exclusieve bijbeltaal gehouden had. Bijvoorbeeld de zinswending: wat is uw knecht, een hond, dat mijn heer...? aan zijn knecht gedenkt...? (cf H. Donner - W. Röllig, Kanaanäisch eend Aramaïsche Inschriften, II, 189 v.v. (Hebr. Inschriften 192)) Zeker aan zijn knecht beantwoord, maar het is misschien toch wel een waarschuwing voor degenen die vanuit een naïeve indruk de stelling dat er een bijbelse taal is,

zouden willen bijvallen. Naar mijn gevoel zullen we een genuanceerd antwoord moeten geven op de vraag of er 'n aparte bijbeltaal bestaat: nee, wat betreft de uitdrukkings-mogelijkheid en, ja, wat betreft de uitdrukkings-werkelijkheid. Anders gezegd: hoe lager we afdalen in het taallichaam van het hebreuws, dus terecht komen op de niveaus van morfologie (woordvorming) en syntaxis (zinbouw), des te meer zal het hebreuws dat in de Bijbel gebruikt wordt blijken een gewone taal als alle andere te zijn. Maar als het gaat over het taalgebruik, zeg maar **de stijl**, dan zal de Bijbeltaal wel een heel eigen taal zijn, maar dat ligt dan eigenlijk niet meer aan de taal, maar aan de taalgebruiker of aan datgene wat in die taal onder woorden moet worden gebracht. Als wij bijvoorbeeld een eigenaardige bijbelse uitdrukking tegenkomen als de jir'at jhwh, de 'vreeze des HEREN', dan is het eigene van deze zegswijze niet uit de taal te verklaren, maar vanuit de HERE, die te vrezen is. Opnieuw geldt ook hier, dat de heilswerkelijkheid niet samenvalt met de woord-werkelijkheid of de taal-werkelijkheid. We moeten inderdaad niet de weg op van een taaltheologie (Versus, K. Heeroma, Nader tot een taal-theologie, Faculteitenreeks 7, Den Haag 1967).

Als wij het dogma van een eigen bijbeltaal vasthouden, is het gevolg, dat er twijfel groeit over de mogelijkheid, dat de gemeente zich in de wereld verstaanbaar kan maken. Die twijfel was er bij deze voor 't grootste deel Barthiaanse theologen toch al, omdat immers Barth zo'n krachtig nee gezegd heeft tegen de theologia naturalis en daarmee, voor velen ongemerkt, ook een streep gehaald heeft door de algemene openbaring. En toch, krachtens deze algemene openbaring is juist de apostolische prediking in de wereld te verstaan, zoals uit het boek Handelingen (cap. 14 en 17) duidelijk blijkt. „Hetgeen van God gekend kan worden is in hen openbaar, want God heeft 't hun geopenbaard" (Rom. 1:29), al wordt dat dan ook door hen in ongerechtigheid ten onder gehouden (vs. 18).

Als je deze algemene openbaring laat vallen, moet je wel tot zoiets als een volstrekt eigen bijbeltaal komen en dan is het ook niet vreemd meer, wanneer de gemeente zich met de Bijbel in haar liturgie terugtrekt, — inderdaad met het heilige boek in een hoek. Dit sluit aan op de gedachte van Bonhoeffer, dat de gemeente teruggetrokken van de wereld, althans wat de liturgie betreft, het arcanum, de boodschap als geheimleer, doorgeeft. Maar tot deze richting behoren toch voor het grootste gedeelte hervormde theologen en van de Ned. Herv. Kerk is toch bekend, dat ze na de oorlog is uitgebroken in een apostolair elan? Dat staat toch haaks op die met-een-boekje-in-een-hoekje-mentaliteit? Inderdaad, maar ik vrees, dat het apostolaat de wind uit de zeilen verloren heeft door Barth's verzoeningsleer. Karl Barth is begonnen, zeer pessimistisch te oordelen over de wereld buiten Christus. Enkel duisternis heerst daar. Maar daarna is hij vanuit Christus' verzoeningswerk deze duistere wereld nog eens gaan bezien en kwam toen tot een positiever oordeel: in Christus was de wereld onwetend met God verzoend. De wereld is m.a.w. ver-

deeld niet in gelovigen en ongelovigen, maar in hen, die omtrent hun verzoening weten en hen, die daaromtrent niet weten (maar de verzoening geldt hun toch!). Daaruit valt misschien te verklaren de intellectualistische kerk, die door de barthiaanse Breukelman-theologie heenloopt: in het leerhuis hangt de ruif wel zeer hoog, afschrikwekkend hoog. Het is een kwestie van weten. Je moet toch eigenlijk wel hebreuws gaan leren, zij het dan ook in nederlandse letters. Maar dat afschrikwekkende geeft niet, want toetreden via het leerhuis tot de gemeente is geen kwestie van redding, van zaligheid, maar men treedt toe tot de gemeente, die plaatsvervangend voor de wereld gelooft. Dan mag het ook wel een élite zijn: de wetters tegenover de onwetenden.

M.i. staat er dus een verwerpelijke theologie achter deze strikte vertaal-methode. Maar daarmee is toch niet alles gezegd. Deze theologie jaagt wel voortdurend in overdrijvingen, maar in overdrijvingen zit waarheid. Onze taak is het, deze waarheid. Onze onder het tyrannieke theologische systeem te bevrijden.

Het is b.v. een goede zaak, dat men opkomt voor zo letterlijk mogelijk vertalen. Daar kan namelijk voorzichtigheid en eerbied uit spreken. Bij het vrijere, omschrijvende vertalen komt er veel uitleg in de vertaling mee, waardoor men van de vertaler en van zijn opvattingen over de tekst afhankelijk wordt. Er mag aan een vertaling best te zien en te horen zijn, dat 't een vertaling is. De brief aan de Romeinen behoeft niet zo bewerkt te worden dat er een mooier nederlands uitkomt dan het grieks dat Paulus schreef. Niet erg, als een vertaling wat houderig is, als dat maar niet expres gebeurt of uit slordigheid of luiheid. Het kan ook uit eerbied en bescheidenheid. Zo vind ik dus de **instelling** van de letterlijke vertaler beter dan die van de vrije vertaler.

Maar, laten we ons niet vergissen: letterlijk vertalen kan soms misverstand in de hand werken. Iemand heeft er op gewezen, dat het hebreuws, (evenals trouwens het grieks en het latijn) een eigen woord heeft voor 'rechterhand'. Als we nu, wanneer dat woord voorkomt, altijd vertalen met 'rechterhand', kan er gemakkelijk een te grote nadruk komen te liggen op dat 'rechter' van de hand, alsof steeds een misverstand zou moeten afgesneden worden dat de persoon over wie het gaat, niet links is. Daar zit iets in. Dus dan maar gewoon met 'hand' vertalen? Maar van de andere kant is 'Gods rechterhand' een geliefd begrip voor de gemeente en ik durf te zeggen dat dat misverstand over het links zijn in dit geval niet speelt bij de gelovigen. Maar bij de buitenkerkelijke? Zo zie je aan een klein voorbeeldje hoe moeilijk het ligt en hoe je zowel het een als het ander kunt verdedigen.

Inderdaad, je wekt met letterlijk vertalen soms misverstanden en je bereikt onbedoelde effecten. Het woord uit Deuteronomium 24:16: 'Vaders zullen niet gedood worden om hun kinderen en kinderen zullen niet gedood worden om hun vaders; ieder zal om z'n eigen zonde gedood worden' kan misschien in deze zin misverstaan worden, dat wij, omdat we geen doodstraf meer kennen, met onze oren in dat 'gedood worden' blijven hangen, dat tot drie keer

toe genoemd wordt. In de vertaling zul je dat in ieder geval één keer moeten laten vallen. Maar dan nog, je hebt wel eens de neiging, dat hele 'gedood worden' weg te laten, omdat 't een blikvanger is, die van de zaak die bedoeld wordt afleidt en dan maar te vertalen: Vaders mogen niet op het doen van hun kinderen aangekeken worden en kinderen niet op het doen van hun vaders; ieder zal op z'n eigen zonde aangesproken worden' of iets dergelijks. Maar dat is natuurlijk geen vertalen meer. Ik bedoel, dan vertaal je niet alleen woorden, maar je vertaalt om zo te zeggen de hele culturele context mee. En dat is een duidelijke overschatting van het vertaalwerk. Daar mag je terecht bij vragen: waar blijven we? De subjectiviteit van de interpretatie krijgt dan de overhand over de objectiviteit van de tekst.

Het naar de moderne mens toevertalen kan trouwens ook gemakkelijk overkomen als een stuk hinderlijke bevoogding. Als Jeremia aan koning Zedekia voorzegt, dat deze in de hand van de koning van Babel gegeven zal worden en dan deze woorden gebruikt: 'uw ogen zullen de ogen van de koning van Babel zien en zijn mond zal met uw mond spreken' (Jer. 34:3) dan kun je wel vertalen: 'u zult elkander persoonlijk zien en spreken', — wat een correcte omschrijving is, — maar hoeveel aardigs valt er dan niet onder de tafel? Juist door het bijbelse idioom z'n eigenheid te laten, geloof ik dat je de mensen van hun taal bewust maakt. Er gaat dan een zekere uitdaging van de vertaling uit: en hoe zouden wij dat nou zeggen? Zoals erudiete mensen soms kunnen zeggen: in het spaans hebben ze daar een leuke uitdrukking voor..., zo is het voor de geloofstaal goed, dat ze vanuit het bijbelse idioom wordt gevoed. Juist 't bijbelse idioom heeft zo'n enorm beeldend vermogen. En dat gaat verloren als de Schrift steeds met omschrijvende vertalingen voor de voeten gelopen wordt, alsof de grondtaal een spraakgebrek is, dat met de mantel der liefde toegedekt moet worden.

Laten we niet vergeten dat de Bijbel geschreven is in een tijd, dat het woord heiliger was dan nu. Ik bedoel nu het woord met een kleine w. Het was heiliger, men ging er bewuster mee om. Tegenwoordig dreigt het woord

speelgoed te worden, te oordelen naar het overmatig gebruik van het woord-spel. Maar toen was het spreken nog 'n kunst, om van het schrijven maar te zwijgen. Een man 'nevon davar', verstandig in het woord' — zo wordt David genoemd als hij aan ons wordt voorgesteld (1 Sam. 16:18); en hoe gaat het in het boek Spreuken niet vaak over de gave van het woord? Het hededaags nederlands, de omgangstaal van nu, is een gesecculariseerde taal, daarbij vergeleken.

Met de secularisering van onze taal bedoel ik echt niet in de eerste plaats de verruwing, de verplating van de taal, waardoor bij voorbeeld 'liefhebben' versmald wordt tot het seksuele bezig zijn met een vrouw en Hosea de profeet niet meer op algemene verstaanbaarheid kan rekenen, als er in zijn profetie (3:1) staat: 'ga weder heer, bemin een vrouw.' Wat een modern mens aanhoort als 'make love with a woman'. Nee, secularisering van de taal is in de eerste plaats, dat de mens met zijn taal niet meer coram Deo leeft. Prediker zegt: Wees niet overijld met uw mond en uw hart haaste zich niet een woord voor Gods aangezicht uit te spreken. Want God is in de hemel en gij zijt op de aarde, laten daarom uw woorden weinig zijn. Want gelijk een droom komt door veel bezigheid, zo dwaas gepraat door veel woorden' (5:12). Ook Jezus waarschuwt tegen het ijdele woord, Matth. 12:36. Het besef, met je taal voor God te staan, maakt een mens voorzichtig, zuinig en kies (= keuzebewust) met zijn woorden. Hij zorgt dat hij spreekt in plaats van praat. Er zit een verticaal in zijn woorden. Als je die verticaal eruit wegsloopt, zakt de taal in elkaar en vloeit breed uit in gepraat, de kaars wordt dan tot kaarsve. (Het verschil tussen een kaars en kaarsvet is, dat de verticaal eruit weg is.) Zo is het vandaag mogelijk, dat je een dik boek leest en je je aan het eind afvraagt: wat is er nu eigenlijk in gezegd? Geen wonder, dat men bezig is, snel-lees-methode's uit de denken, b.v. het zgn. cross-reading, waarbij je in een kort ogenblik diagonaals-gewijs een pagina doorloopt. Inderdaad, op gesecculariseerde taal past de methode van cross-reading. Maar bijbeltaal is daar niet op berekend.

(wordt vervolgd)

Veertigduizend kilo appels

Dit is min of meer een noodkreet van de Stichting L'ABRI-Nederland, gericht tot u allen om al deze appels te verkopen. Wij hebben geen tijd om de verkoop goed ter hand te nemen, omdat dan ons eigenlijke werk er onder zou lijden. Maar de HERE gaf ons een goede oogst van mooie appels, die niet met giftige stoffen bespoten zijn. Wij willen deze graag kwijt. Deze appels moeten de komende maanden verkocht worden, omdat we onze koelcel hebben moeten verbouwen tot studiezaal.

Het gaat ons niet om hulp voor het plukken van de appels, want daar hebben we al mensen voor, maar omde verkoop. Wij denken hierbij aan contactadressen in verschillende plaatsen.

Helpt u ons alstublieft en geeft u zich hiervoor op bij Arjan de Weerd, Huize Kortenhoeve, Eck en Wiel. Tel. 03449-659. Zij zal ook graag inlichtingen geven over de soorten appels, die wij hebben.

STICHTING L'ABRI FELLOWSHIP NEDERLAND

D. W. L. MILO — VIERHOUTEN

GA IN VREDE

De predikant in het Schotse kerkje, van wie het college over water en whisky afkomstig was, had meer inhoud dan uit het voorgaande bleek. Ik zei u al, dat we ook op zijn preek waren ingegaan, toen ik hem tegen het lijf liep. En hoe liep ik hem tegen het lijf?

We hadden een paar ruige eilandjes bezocht van de binnen-Hebriden. Call en Tyree — zegt u dat iets? Het was een leuke boottocht van een kleine dag, de zon scheen. Maar de eilandjes waren onbelangrijk en lelijk, waarom de boot nauwelijks even aanlegde: voor prentkaarten en souvenirs. (U hebt intussen mijn prentkaart ontvangen? Anders is die in de oceaan terecht gekomen.) Maar wie stond daar ergens aan een kade, met een zwart koffertje aan de hand? Jawel, de predikant van zondag jongstleden. Een reizend predikant, zonder eigen gemeente, wiens taak het is al die Hebriden-eilandjes te verzorgen. We herkenden elkaar meteen toen hij aan boord kwam en gebruikten de thuisreis voor een brede gedachten-uitwisseling.

Hij vroeg me, wat er van zijn preek was overgekomen. Hij had namelijk gepreekt over de zondige vrouw, die de Heiland in het huis van Simon de Farizeër de voeten had gewassen — en tot wie de Heiland had gezegd: ga in vrede. Hij wilde wel weten, in hoeverre mijn Calvinistische hartje had geresonneerd op zijn Knoxiaanse uitlegging.

Ik antwoordde, dat me twee dingen uit zijn preek waren bijgebleven. Eerst dat de zondige vrouw Jezus had aangeraakt (een ongeoorloofde en hulpeloze daad) waarop de predikant had gezegd: raak God maar aan en Hij zal u aanraken; en doe dat meteen maar in het avondmaal: God zal wel merken, dat er kracht van Hem uitgaat!

En het tweede, dat me getroffen had, volgt hieronder.

—

De predikant had namelijk het volgende gezegd. U hebt verstaan, gemeente, dat de Heiland zei: ga in vrede. In het engels staat er: go in peace. Zo staat het in uw bijbeltje, zo staat het in de vorige vertaling,

ook in die andere vertaling: go in peace. Maar, ging hij verder (en hij somde uit zijn hoofd acht vertalingen met jaartallen op) al die vertalingen hebben elkaar ten onrechte nagepraat!

Want deze predikant had vooraf zijn griekse nieuwe testament geraadpleegd (iets wat onze predikanten ook doen, als ze ernst van hun werk maken). En als het grieks nauwkeurig in het engels werd vertaald, dan luidde het gebod niet: go in peace — maar: go into peace. En dat verschil was in acht vertalingen niet uitgekomen!

Dat verschil zou in het nederlands moeilijk uit te drukken zijn. In beide gevallen zeggen wij: ga in vrede. Maar in het Duits bijvoorbeeld maakt het al wel verschil. Daar kan het voorzetsel „in” zowel de derde naamval als de vierde naamval regeren. Daar zou het verschil uitkomen in een rusttoestand (derde naamval) — of in een beweging (vierde naamval). Anders gezegd: daar zou je in het ene geval de vrede al op zak hebben — in het andere geval naar de vrede toewandelen. En in het engels maakt dat verschil zo veel uit, dat ik u dit schotse lesje niet mag onthouden.

—

Die zondige vrouw, zei de predikant, kreeg van de Heiland de zegen mee: ga in vrede. Want haar geloof had haar behouden. Maar rustte die vrede nu meteen op haar? Begon die vrede meteen te blijken, van die dag af en voortaan?

Helemaal niet. Die vrouw kwam uit het huis van Simon meteen in de onvrede terecht. Ze moest breken met haar zondige leven. Ze moest dus haar klanten wegsturen, haar afspraken verbreken, van haar laatst-overgebleven vrienden vijanden maken. Ze ging de honger, de schande, de verstoting tegemoet. Want breken met de zonde, aangeraakt worden door het leven-wekkende Woord, kan ons in de grootste moeilijkheden brengen. En de term „ga in vrede” betekent dan zoveel als: nou, het beste ermee, kleed je warm en voedt u goed. Zo zou de vrouw met een kluitje in het riet zijn gestuurd.

Maar nu had de schotse predikant ontdekt wat veel geleerden over het hoofd hadden gezien. Dat de vrouw helemaal niet met een kluitje in het riet was gestuurd. Er stond, zei hij, in het grieks niet: go in peace, ga in vrede met de beste wensen — maar er moest worden vertaald: go into peace, ga je weg dapper voort, want je gaat de vrede tegemoet.

En dat klinkt heel anders. Want dat is de vrede, die overblijft voor het volk van God. Dat is de vrede voor wie de goede strijd hebben gestreden. Want ons leven op aarde, zei de predikant, is helemaal geen statische vredestoestand. Wanneer wij dapper tegen de zonde, de duivel en zijn ganse rijk strijden — dan is het voorlopig geen vrede geblazen.

C. VEENHOF — KAMPEN

De profeet Jona

I. Jahweh's opdracht geweigerd (vervolg)

8. Jona weet voorts ook goed wat de *gerichts- de oordeelsverklondiging* betekent, welke God naar de mensen laat uitgaan. Er wordt in de Heilige Schrift in hoofdzaak drieërlei relatie getekend, welke er tussen God en zijn volk, tussen God en de mensen, kan bestaan.

De eerste is deze, dat het *tussen God en de mensen goed is*. Dat is het geval, als de mensen in Hem geloven en in zijn wegen wandelen. De HEERE ziet dan in gunst op hen neer. Ze leven zo in het zonnelicht van Gods genade (Ex. 19:3-6; Deut. 11; 1 Kon. 9:1-9). Precies het tegenovergestelde is er, als *God zich van zijn volk af-*

wendt, zich er niet meer mee bemoeit, het laat wandelen op de zelf gekozen wegen, het ook niet meer aanspreekt. Dan is het „uit” tussen God en zijn volk. Dat geschiedt als, ondanks alle liefdebetoon en vermaning, de mensen de zonde vasthouden en zich verharderen (1 Sam. 28:6; Zach. 7:13, 14).

Maar er is nog een derde. Die is er *als het volk God verlaat*, door zijn zonde tot toorn verwekt, *maar God dat volk toch nog niet loslaat*; er nog steeds aan blijft werken. Hij bedreigt het, voor honderd procent serieus, met zijn oordelen — *maar Hij is er zo toch mee bezig*. Hij spreekt het nog toe. Je zou het zo kunnen zeggen: dat God zo het *oordeel* verkondigt is verschrikkelijk. Want dat

wijst er op dat het volk in zonde leeft een God vertoornd is. Maar dat het oordeel *verkondigd* wordt — dat is een bewijs, dat God dat volk nog niet loslaat. Er nog mee bezig is. Er mee worstelt, opdat het zich zal bekeren en leven.

Dit alles weet Jona. Jona weet dat Gods spreken tot de mensen, ook als Hij spreekt van toorn, oordeel, gericht, gedragen wordt door zijn liefde. Of, nog anders gezegd: Jona weet, dat het diepste *motief* en de uiteindelijke *bedoeling* van al Gods spreken, ook van zijn oordeelsverkondiging is: de overwinning van zijn genade en dus de redding van zondaren.

9. Omdat Jona God zo kent en hij weet wat de oordeelsverkondiging, die hij in Ninevé brengen moet, betekent, is het voor hem volkomen duidelijk dat het Gods uiteindelijke bedoeling niet is Ninevé te vernietigen, maar het door middel van die oordeelsprediking tot bekering te brengen en zo te redden van de zekere ondergang. En daarom weigert hij naar Ninevé te gaan!

Jona weigert op deze wijze een instrument te zijn in Gods genadeworsteling om de mensen te verlossen. Hij weigert het grootste en heerlijkste te zijn en te doen van wat God een mens kan op-

dragen. Hij faalt volledig ten aanzien van zijn profetische roeping. In hem leeft die, de kerk en alle gelovigen steeds bedreigende, afschuwelijke zonde dat men het geschenk van Gods genade voor zichzelf reserveert, zich daarop verheft en aan anderen niet gunt, ja, zelfs uit alle macht probeert hun dat te onthouden. Het is de zonde welke zich manifesteert in het hoogmoedige en afschuwelijke woord: Des HEEREN tempel, des HEREN tempel zijn *wij!* (Jer. 7:4).

En de rest — dat is de schare die de wet niet kent, daarom vervloekt is en die nu ook maar met meedogenloze hardheid, misschien zelfs met een zekere voldoening, in haar ellende wordt gelaten.

Het is de zonde, die karakteristiek werd voor Israël na de ballingschap en dat er toe bracht Gods Zoon te doden aan het kruis. Het is de zonde van de kerk, welke door alle eeuwen heen haar zelf en hen „die buiten zijn” het meeste kwaad heeft berokkend. Het is ook de zonde welke door God en zijn Christus scherper dan alle andere wordt veroordeeld.

Deze zonde leefde in Jona en daarom weigert hij naar Ninevé te gaan om daar het Woord des HEEREN te brengen.

Wij dachten aan de versregels van Gezelle:

Het leven is geen vrede alhier,
geen wapenstilstand vragen.
Het leven is: de krijgsbanier
tot in Gods handen dragen.

Welnu, dat had de schotse predikant begrepen. Hij was maar een eenvoudige in het koninkrijk van God, een mobile kracht zonder eigen gemeente, een handelsreiziger in geestelijke goederen. Hij werd gestuurd: ga! en hij ging. Maar voor wijsheid is nog niet altijd geleerdheid nodig. En aan eenvoudigen wordt het Evangelie vaak duidelijk.

Hoeveel mensen had hij die dinsdagmiddag in de kek gehad, denkt u? Vijf vrouwen, zei hij lachend — de mannen waren aan het werk — maar altijd meer dan twee of drie. En hij had op die basalteilandjes het Evangelie gebracht: geen kluitjes in het riet maar wel een beoediging om vromelijk te strijden en te overwinnen. Er blijft immers een rust voor het volk van God. Nadat het een weinig tijds zal geleden hebben. De vrede is nog geen toestand. Maar we gaan de vrede tegemoet. We zijn er nog niet, maar we komen er wel.

—o—

Dat alles bespraken we op het dek van die schotse eilandenboot. De meeuwen vergezelden onze conversatie. De machines ronkten. De golven klotsten. De einder werd aan weerszijden beheerst door vulcanische kusten. We voeren over de diepe oceaan, onder de brandende Julizon, gekoeld door een fikse bries. De vier elementen van de schepping: lucht, land, vuur en water, waren alle aanwezig. Met alle vezels waren we met deze schepping verbonden. Maar het Evangelie voer met ons mee. We hadden Vaders Zoon aan boord. We hadden in den vreemde een goede preek gehoord en kregen nu ongedacht een brede uitleg toe. Wederkerig konden we deze broeder Gods zegen op zijn moeizame arbeid meegeven en deze troost: het is uw zaak niet, of er vijf of vijfhonderd kerkgangers komen — maar Hij die u roept is getrouw.

Intussen zouden we geen goede gereformeerden zijn, wanneer we zulke ongehoorde dingen kritiekloos overnamen en doorvertelden. Dies verstond ik me met een bevriend Schriftgeleerde, die de kwestie van „go in peace” en „go into peace” eens haarfijn heeft uitgezocht. En laat die nu tot verbazing der beschouwers na afloop van zijn onderzoek vaststellen: dat die schotse handelsreiziger het bij het goede eind had! Als u wilt leest u nog even de volgende bijzonderheden.

—o—

Onze bevriende Schriftgeleerde zocht alle betreffende plaatsen in de Bijbel na. Misschien is het uw vak wel, eerwaarde lezer, maar het mijne niet; en daarom vind ik het een knap lastige zaak. Het woord sjaloom voor vrede kennen we vandaag allemaal wel, of we eerwaard zijn of niet. Maar nu schijnt de zaak van „in vrede” in het hebreuws

te worden aangeduid door besjaloom (voor een toestand), respectievelijk lesjaloom (voor een beweging).

Tot Abraham werd gezegd, dat hij „in vrede” tot zijn vaderen zou gaan; voor dat zijn kinderen de ballingschap in moesten. Jacob sprak van een „in vrede” (dat is behouden) wederkeren. David had Abner „in vrede” (dat is hier: ongedeerd) laten vertrekken. De priester Zadok werd door de vluchtende David „in vrede” (dat is nu: met zijn volle instemming) naar het bezette Jerusalem teruggestuurd. En eindelijk kwam ook David „in vrede” (behouden) in Jerusalem terug.

In al deze gevallen schrijft het hebreuws besjaloom; in al deze gevallen is sprake van een toestand, van een vrede die aanwezig is.

In het nieuwe testament komt het verschil eveneens duidelijk uit, door een ander voorzetsel. Voor gevallen als hierboven genoemd wordt „in” in het grieks als „en” geschreven. Bijvoorbeeld:

Simeon vroeg, „in vrede” te mogen heengaan; tevreden omdat zijn ogen Gods zaligheid hadden gezien. Paulus en Silas mochten „in vrede” uit de gevangenis vertrekken; zonder verdere moeite. En Paulus verzocht aan de Corinthen om Timotheus „in vrede” voort te helpen, met het oog op de goede orde.

Enkele uitzonderingen op de voorgaande gevallen, enkele afwijkende vertalingen, laten we even buiten beschouwing. Dan stappen we nu over naar de andere vorm van „in vrede”. Te weten de vorm, waarin een beweging-naar-de-vrede aanwezig is. Dat is de vorm, waarbij in het hebreuws lesjaloom wordt geschreven. In het grieks wordt dan het voorzetsel „eis” gebruikt.

Tegen de vijf Daniëten uit Richteren 18 werd gezegd, dat ze in vrede konden gaan: de vrede tegemoet. De priester Eli zei tot de bedroefde Hanna, dat ze „in vrede” moest heengaan: de Heere zou haar wens vervullen, de vrede wachtte haar. David ging „in vrede” weg van Saul, de vrede tegemoet, want bij Saul was alles onvrede. David stuurde Abigail „in vrede” naar het huis van Nabal terug; want door haar wijze ingreep bleef het huis gespaard voor Davids wrekende hand. De genezen Naäman werd door Elisa „in vrede” naar Damascus teruggestuurd: want hoewel hij nog wel eens mee zou moeten naar de afgodstempel, hij had vrede met de God van Israël.

Ook in het nieuwe testament komt dat griekse voorzetsel „eis” voor, dat de Septuagint voor het oude testament gebruikte. De 12 jaar zieke vrouw uit het Evangelie werd „in vrede” naar huis gestuurd: haar wachtte een nieuw en gezond leven.

In dit licht valt de tekst uit Lucas 7 over de zondige vrouw. Ze ging „in vrede” naar huis. De vrede lag als een erfenis voor haar klaar. Ze moest er in geloven. Vromelijk tegen de zonde strijden. Een weinig tijds dulden. Daarna vrede.

En wij, die vrede-met-God hebben door het bloed van het kruis, wij bidden dagelijks: dona nobis pacem, geef ons vrede.

BIJBELSTUDIE

II. Voor Jahweh gevluht

1. Nadat Jona het onwrikbare besluit had genomen niet naar Ninevé te gaan, neemt hij de vlucht. Hij maakt zich op, zo lezen we, om te vluchten naar Tarsis, weg van Jahweh's aangezicht. Jona wendt zich niet naar het oosten, naar Ninevé. Neen, hij gaat naar het westen, hij daalt af naar Joppe, Israëls oudste en belangrijkste havenstad. Daar vindt hij een schip bestemd voor Tarsis. Vermoedelijk is dat Spanje. Zo wil Jona buiten het bereik komen van Israëls God. Hij wéét, dat hij ongehoorzaam is, vreest Gods straf en probeert die te ontkomen door zich voor Hem uit de voeten te maken.

2. Er is iets vreemds in dit doen van Jona. Zonder twijfel heeft hij wel „geweten”, dat de HEERE nooit te ontvluchten is. Blijkens zijn danklied, geboren na zijn redding door de vis, kent hij de psalmen door en door. Daarom zal hij ook wel geweten hebben wat in pslam 139:7-8 wordt aangeduid. En hij zal eveneens goed op de hoogte zijn geweest van wat we in de profetieën van Amos, Jona's tijdgenoot, lezen: Niet één van hen zal ontvluchten, niemand van hen zal ontkomen... al verborgen zij zich voor mijn ogen op de bodem der zee, Ik zou vandaar een slang gelasten hen te bijten (9:2-4). Toch gaat Jona op de vlucht!

3. Voor heidenen was zo'n vlucht verstandig en zinvol. Zij leefden immers in de overtuiging dat hun afgoden goden waren van een bepaald land of een enkele stad. Had men zijn god toornig gemaakt dan wat het verstandig de vlucht te nemen. Want buiten het territorium van zijn land of buiten de muren van zijn stad had die god niets te vertellen. Daarom was men buiten het bereik van stad of land veilig voor de wraak van de god die men boos had gemaakt. Voor de Israëlieten lagen de dingen evenwel totaal anders.

Zij beleden van hun God dat deze de hemel en de aarde gemaakt had en die zo beheerste dat men zich voor zijn aangezicht nooit verbergen kon.

4. Bij de overweging van Jona's vlucht moet men bedenken, dat onder de mensen, ook onder hen die tot het volk Gods behoren, misschien niets zo algemeen voorkomt als het vluchten voor God! Het gaat in de omgang met God vóór alles hierom dat we „oprecht” zijn voor zijn aangezicht. Hoe vaak en met hoe grote kracht wordt in de Bijbel niet steeds over die „oprechtheid” gesproken. God plaatst ons, om zo te zeggen, steeds weer vóór Zich, kijkt ons recht en diep in de ogen en vraagt dan dat we, zonder iets te camoufleren, onze zonden zullen belijden, onze gebreken erkennen, zijn oordeel over ons leven aanvaarden en zonder reserve ons alleen en volledig aan Hem en Zijn dienst toewijden. Het is God er om te doen dat we radikaal onder zijn oordeel doorgaan, dat we dat aanvaarden als de waarheid omtrent ons leven, dat we, zonder andere ijzers in het vuur te houden, op zijn genade vertrouwen en dat we, zonder aan dubbele boekhouding te doen, alléén voor Hem leven.

5. Waar dit, terwijl men voor geeft kind van God, gelovige, christen te zijn, niet het geval is, is men op de vlucht voor God.

Men is op de vlucht voor God wanneer men een zonde aan de hand houdt, die niet belijdt en er niet mee breekt. Men is op de vlucht voor God als men mooie, ware, orthodoxe beschouwingen heeft en verdedigt, maar de HEERE niet waarachtig vreest en dient. Men kan op de vlucht zijn voor God door zich te verliezen in het dagelijks werk, in zijn hobby, in de studie — ook die van de Bijbel en de theologie! — in allerlei christelijke actie, enz. enz. Zelfs kan men vluchten voor God met behulp van vroomheid en gebed. Ja, met behulp van *alles*.

Het vluchten voor God is er altijd als men niet waarlijk staat voor de levende God en Hem ontmoet. Hoe men dan ook over God preekt, wat men dan ook voor God doet — in feite leeft men dan bij een beeld van God en van Christus. Een beeld dat men zelf heeft gemaakt en dat men nu tussen God en zichzelf in plaats om aan de greep van de levende God te ontkomen. Voor een beeld hoeft men niet bang te zijn! Men heeft het tenslotte zelf gemaakt en men doet er nu mee wat men zelf wil.

H. LANGERAK — UTRECHT

*Hij zei me: „Zoolang deze rozen
Bloeiend zijn, groot en rood —
Zoolang zal ook mijn liefde
Bloeiend zijn, groot en rood.”*

*Ze stonden stil in de vazen,
De rozen van mijn geluk:
Toen kuste ik waanzinnig van vreugde,
Toen kuste ik zijn rozen stuk.*

*Ik heb in de bloemen gebeten,
Ik proefde het bittere bloed —
En hij nam de doornige steelen
En sloeg me — en dat was goed.*

De Rozen

Martinus Nijhoff

Dit korte, melodieuze gedicht, maakt je deelgenoot van een wonderlijke gebeurtenis. Je ziet de vrouw in haar kamer. Ze is alleen. Ze kijkt naar de vazen, waarin prachtige rozen staan. Prachtig. Maar het zijn voor haar veel meer dan rozen. Ze zijn een gebaar, een teken. Een teken van liefde. „Hij” heeft er mee gezegd hoe groot zijn liefde voor haar was. Bloeiend... groot en rood. Ze is er zo waanzinnig blij mee geweest dat ze de rozen gekust heeft. Stuk gekust. Wat moet er in haar zijn omgegaan dat ze beet in de bloemen? Maar ook dat ze de slagen met de

doornige stelen onderging als een goedheid?

„En hij nam de doornige steelen
En sloeg me — en dat was goed.”

We moeten het gedicht nog eens lezen, nog eens ondergaan.

Het begint zo mooi: „Hij” zei me. Ze zegt niet: Mijn man. Ze zegt niet: Mijn verloofde. Ze zegt niet: Mijn vriend. Ze zegt: Hij.

Ze is er vast van overtuigd dat iedereen weet wie ze bedoeld. Natuurlijk: de liefste.

Hij zei me: Zoolang deze rozen, bloeiend zijn, groot en rood — zoolang zal ook mijn liefde, bloeiend zijn, groot en rood.

Er is wellicht iets gebeurd. Iets,

waardoor zij erg teleurgesteld was. Waardoor ze misschien wel getwijfeld heeft aan zijn liefde voor haar.

Maar ze heeft ook geweten dat ze aan het gebeurde, zelf ook wel schuld had. Ze had het goedbedoeld, maar wat stom gedaan en het was verkeerd uitgelopen.

En toen was er het konflikt. Er waren woorden gevallen. Het ene woord had het andere uitgelokt en ze had gezegd: Je houdt niet meer van me, anders doe je zo niet.

Toen is er de stilte gevallen en is er het verdriet geweest.

Moest dit nu zo? Gelukkig, hij heeft het goedge maakt. Vóór hij naar zijn werk ging, heeft hij eerst een grote bos rozen gekocht en die haar gebracht.

Misschien wel zonder er iets bij te zeggen.

Het gebaar zei alles. Het zei: Zie je die rozen? Zie je hoe ze bloeien? Ze verdorren nooit. Zo houd ik van jou.

Toen was hij de deur uitgegaan. En bleef zij alleen achter. Alleen met de rozen.

Wat zijn ze mooi. Ze kan er haar ogen niet van afhouden. Ze staan daar zo stil in het stille huis. Die geluksrozen.

Ze wordt er zo onuitsprekelijk blij door dat ze er heenloopt en ze kust. Waanzinnig. Ze kust ze stuk.

En door die dwaze vreugde laadt ze de schijn op zich, met zijn

uiting van liefde niet blij te zijn geweest.

Als hij thuiskomt ondergaat ze zijn teleurstelling als een klap met de doornige stelen.

Hij sloeg me — en dat was goed. Goed, omdat er uit bleek hoe zeer hij op haar wederliefde gehoopt had.

Wat een prachtig gedicht. 't Is pure beeldspraak.

't Geeft in twaalf korte, verrukkelijk muzikale zinnen, een brok leven weer. Nee, het leven.

Mensen die met elkaar omgaan doen elkaar pijn. Ook, of misschien juist, als ze van elkaar houden.

Iedere verhouding, die van man en vrouw, vader en kind, moeder en kind, broer en zus, broeders en zusters, iedere verhouding kent haar strijd, haar misverstand, haar verdriet.

Zelfs als iedereen het goed bedoelt, is er nog de kortsluiting.

En als dan het onderbroken contact weer wordt geheeld, is er de mogelijkheid van het misverstand. Het pijnlijke stoten van de ander die het weer helemaal goedmaken wou.

Je kust zijn bloemen stuk. Maar dan is er, als het goed is, ook het verdragen van de schrik van de ander. Het billijken van zijn teleurstelling.

Hij sloeg me — en dat was goed. Dat is het wonder van de liefde. Alles verdraagt ze, alles gelooft ze, alles hoopt ze, alles duldt ze.

A. KOFFIJBERG — EINDHOVEN

„De Heer roept alle kinderen”¹

★ Campingwerk

Een julimorgen op de camping „De Rooye Asch”, vier kilometer voorbij Gemert, het eeuwenoude dorp aan het begin van de Peel. Tegen negen uur rijden enige auto's het terrein op en stoppen voor een van de loodsen die aan de zijkant van de camping liggen. De inzittenden, een gemengd gezelschap van ouderen en jongeren, gaan de loods binnen waarop het naambodje „De Ark” prijkt, grote dozen met handenaarbeidbenodigdheden en een flanelbord torsend.

En nu beginnen de voorbereidse len om een paar honderd kinderen deze morgen het Evangelie te verkondigen op een manier die hen aanspreekt.

De eerste voorbereiding is een gezamenlijke bidstond van alle medewerkers(sters): een dankzegging dat dit werk mogelijk werd gemaakt en een bede dat Gods Woord vandaag ingang mag vinden in het hart der jeugdige toehoorders. — Daarna verdeelt de leidster de verschillende taken voor deze morgen.

De grote loods is door een keurig

voorhangsel van aan elkaar genaaid stukken gordijnstof in tweeën gedeeld. In het voorste gedeelte doen vele rijen bierkistjes dienst als zitplaats en achter dat vrolijke gordijn staan de tafels voor handenaarbeid waarop nu de kartonmodellen, de kleurpotloden en de scharen worden neergelegd.

Onderwijl is het kwart voor tien geworden; een stevige jongeman stelt zich op bij de ingang en nu mogen de kinderen bij groepjes naar binnen gaan waar ze worden opgevangen door de medewerksters. Een van de voorwaarden om zo'n bijeenkomst te doen slagen is rust en orde. Daarom staat de leidster van die dag al klaar voor het gordijn waarnaar het gretig kijken is en begint met de kinderen de reeds geleerde liederen te zingen. De tekst ervan is gemakkelijk af te lezen van de met grote letters geschreven en mooi versierde kartonnen liedboeken. Je kunt het buiten horen:

De Heer roept alle kinderen!
Hij roept ze groot en klein:
„Ik wil jouw Herder wezen,
Wil jij mijn schaapje zijn?”
Kom dan tot Hem!
En luister naar zijn stem.

De melodie is dezelfde als die van de bekende canon: De uil zat in

de olmen. Zodoende kunnen alle kinderen dadelijk meezingen. Het afwisselend gezang gaat door tot allen binnen zijn. Dan de vraag wie er vandaag voor het eerst zijn gekomen. Heel wat vingers gaan omhoog; voor de nieuwkomers wordt een welkomstlied gezongen:

Welkom, welkom in ons midden.
Samen zingen, samen bidden,
luisteren naar wat Jezus zegt.
Hij alleen wijst ons de weg.

Samen bidden — dat wordt nu in praktijk gebracht, maar eerst probeert de leidster met enkele woorden duidelijk te maken dat bidden spreken met God is. Weer klinkt een lied en dan volgt het verhaal uit de bijbel dat de vertelster met grote zorg heeft voorbereid. Figuren van mensen en voorwerpen die voorkomen in de vertelling worden op het flanelbord gelegd; die is vooral van belang om de aandacht der kleinsten vast te houden. De leeftijd der toehoorders varieert sterk: van vier tot dertien jaar! Vóór 't vertellen begint wordt eerst de bijbel aan de kinderen getoond, opengeslagen bij de bladzij waar het verhaal te vinden is. Hen in contact te brengen met het boek-van-God en daardoor met God zelf is het voornaamste doel van een Vakantie-Bijbel-School. Na een kwartier vertellen volgt een geliefd programmapunt: handenaarbeid. Rij voor rij gaan de kinderen naar de ruimte achter het gordijn. Bij elke tafel staat een der vele helpers(sters) klaar en nu is aller aandacht volledig in beslag genomen door knippen, plakken en kleuren. Het werkje staat als dat even mogelijk is in verband met het juist gehoorde verhaal. Toen van Abraham was verteld werd een bedoeïenen-tent gemaakt, compleet met waterkrui-

ken en een paar grazende schapen. En bij de geschiedenis van Elia een mozaïek waarop de profeet met de raven was afgebeeld. Na twintig minuten knutselen volgt een voornaam punt van het program: het leren van de weektekst. Deze is met zorg bij het bijbelverhaal gekozen. Dit belangrijke onderdeel is voor de kinderen een van de leukste momenten van de morgen. Op het flanelbord staan aardige figuren (b.v. dieren, paddestoelen, bloemen enz.) waarop de woorden van de tekst met duidelijke letters zijn geschreven. Het spelletje van: tekst lezen, figuur weg nemen, weer oplezen, nog eens een figuur weghalen enz. is spannend voor de kinderen en aan het eind van de week blijkt de tekst grondig geleerd te zijn. De eerste week was Marcus 10:14-16 gekozen: Laat de kinderen tot Mij komen...

Tenslotte rest nog het z.g. vrije verhaal; dit kan zijn een ware gebeurtenis van het zendingsveld, een eigentijds verhaal of een fantasievertelling.

Het flanelbord komt er meestal ook aan te pas. Een ontspannend element mag in de vrije vertelling niet ontbreken. Het zingen voor een jarige en het ongedachte pretje van zitten op de z.g. verassingsstoel brengt ook een vrolijke noot aan. Om twaalf uur klinkt het slotlied: Dank U voor deze blijde morgen. Na het dankgebed gaan de kinderen zingend, rij voor rij, naar hun caravan of tent.

Een non-stop program van twee uur is afgewerkt en wat vermoeid maar dankbaar gaan alle medewerkers koffiedrinken bij een meelevende familie op de camping. Dan wordt de terugreis naar Eindhoven weer aanvaard; elke dag tweemaal zes en dertig kilometer door het mooie brabantse land.

¹ De kerk van Eindhoven houdt zich intensief bezig met de evangelisatie onder de jeugd. Mej. A. Koffijberg vertelt er in dit artikel iets van. Red.

★ **Stichting kinderwerk
Timotheüs**

Al dit vele werk wordt georganiseerd door bovengenoemde Stichting op verzoek van de commissie „Kerk en Recreatie”, bestaande uit afgevaardigden van de Chr. Geref. Kerk, de Baptisten gemeente en de Vrijgem. Geref. Kerk te Eindhoven. Vele leden van deze kerken hebben dan ook meegewerkt op de camping onder de bezielende en zeer bekwame leiding van „Timotheüs”. Ook van buiten onze stad waren jonge mensen gekomen om te helpen en kennis te nemen van deze methode voor kinderevangelisatie. Tot onze blijdschap waren hieronder ook twee studenten van de Reformatorische Bijbelschool in Zeist.

Ter informatie enige regels uit de folder van de Stichting Kinderwerk Timotheüs:
De Stichting heeft als grondslag het geïnspireerde Woord van God. Van daaruit wil ze jongens en meisjes van 3-16 jaar het evangelie van Jezus Christus brengen. De stichting is onafhankelijk van iedere kerkelijke denominatie, maar wil iedere denominatie, groepering of persoon, die meisjes en jongens het evangelie wil brengen, ten dienste staan. Behalve het bestuur is er ook nog een adviescommissie samengesteld uit broeders en zusters die de verschillende Bijbelgetrouwe plaatselijke kerken vertegenwoordigen en de verschillende vormen tussen het kinderwerk in hun gemeente en de Stichting.

Wat doet Stichting Kinderwerk Timotheüs?

1. **Helpt** — hen die bijbelclubs aan huis hebben
hen die zondagsscholen leiden.
2. **Organiseert** — Vakantie-Bijbel-Scholen
Training voor kinderwerkers
Workshop — praktische instructiedag voor club- en zondagsschoolleiders.
3. **Leens uit** — Verhalen met visuele hulpmiddelen
4. **Geeft uit** — Werkboeken
Presentiekaarten
Uitnodigingen
en...
allerlei werkjes voor handenarbeid.

Wat niet op de folder staat is dat u er altijd een deskundig advies kunt vragen voor eventuele moeilijkheden bij oprichting of voortzetting van kinderclubs, vakantiebijbelscholen enz.

Er is reeds een volledig vakantiebijbel-schoolpakket uitgegeven en op de workshop in Eindhoven, te houden D.V. zaterdag 22 september a.s., ligt een tweede pakket klaar.
Vanwege de overweldigende belangstelling uit het gehele land werd voorjaar '73 een workshop gehouden in Eindhoven, Zwolle en Stadskanaal. Dit najaar op 29 september a.s. weer in Zwolle en 6 oktober a.s. voor het eerst in Zwijndrecht.

Adres Stichting Kinderwerk Timotheüs:

Haverdriesweg 6, Eindhoven.
Tel. 040-517555.
Giro 1886005.

Deze laatste mededeling is wellicht van belang in verband met de volgende zin uit de folder:
De Stichting vertrouwt voor haar financiële behoeften op God, die hierin voorziet via Zijn kinderen. Terwille van de ruimte slechts enige beknopte gegevens over het ontstaan van dit kinderwerk. Zes jaar geleden begon een jonge vrouw uit Eindhoven, opgeleid aan de bijbelschool te Lamorlaye, veertig kilometer ten noorden van Parijs, met dit werk. Van kinderen uit de buurt werd een clubje gevormd dat snel aangroeide. Er werd contact gezocht met het Internationaal Kinderevangelisatie Genootschap (I.K.G.) te Grand Rapids-Michigan-Amerika.
In dat werelddeel bestaat dit werk al tientallen jaren en het I.K.G. heeft veel ervaring op dit terrein en geeft een grote variatie aan leermiddelen uit. Zo werd Meta Knecht de bekwame propagandiste voor evangelisatie onder de schoolgaande jeugd.
Enorm is dit werk in korte tijd aangeslagen: het huis van de familie Knecht werd er volkomen door in beslag genomen. Met hulp van de vele vrienden van „Timotheüs” kon afgelopen voorjaar een pand gehuurd worden dat geheel voor dit werk bestemd werd. Kantoor, magazijn, showroom en in de omgebouwde schuur een prachtige offset pers voor het vele drukwerk. Alles ten dienste van mensen die de Blijde Boodschap aan kinderen willen doorgeven. In België, Suriname, Indonesië en portugeessprekende gebieden wordt het materiaal gebruikt. Ook ds Keesenberg nam een pakket mee naar Zuid-Afrika.

★ **Werk in eigen gemeente**

Vijf jaar geleden gaf Meta een instructiekursus in onze gemeente. Als gevolg daarvan werd de werkwijze op de bestaande club verbeterd en kwamen er binnen een paar jaar nog zes nieuwe clubs bij.
Want in die wekelijkse kinderbijeenkomst ligt het zwaartepunt van de methode. Het beste is deze in een huiskamer te houden, dat bevordert een goede sfeer. Het program is hetzelfde als op de camping, alleen veel beknopter, want de club-aan-huis mag niet langer dan een uur duren. Twee leidsters zijn noodzakelijk ook al is het aantal kinderen klein. Langzamerhand komt er enig contact met de ouders; dan blijkt meestal dat zij het clubwerk toch wel waarderen.

Een voordeel van kinderevangelisatie is ook dat de verhalen, de teksten en vooral de liederen in de gezinnen komen. Wat dit tot gevolg kan hebben merkte een leidster tot haar verbazing.
Een jong rooms echtpaar waarvan twee kinderen op de club gaan, zocht contact en na een visite kwam het verzoek om in september met hen te gaan bijbellezen.
—
Een andere activiteit in de gemeente is de Vakantie-Bijbel-School in ons eigen kerkgebouw tijdens de herfstvakantie, verleden jaar door meer dan 250 kinderen per dag bezocht. Ondanks het vele werk dat dit meebrengt een bijna feestelijke week in het gemeentelven. Want oud en jong doet er van harte aan mee; zij die het grootste deel van de dag op een stoel doorbrengen vrouwen en knippen van te voren uitnodigingen en glanfiguren. En de

kerkjeugd offert vele vakantie-morgens op om te helpen als deurwachter, klederbewaarder en in allerlei dienstverlening. Ook levert zij de speelliederen voor orgel, trompet, viool en fluit die de zang begeleiden. Naast de bekende liederen klinkt altijd een „nieuw lied” van de cantor-organist.

Jonge vrijwilligers uit andere plaatsen zijn ook aanwezig om te helpen en te leren.

Dat de jeugd zo van harte meedoet is een groot pluspunt van de kinderevangelisatie; dit is weer gebleken in Zwolle. Na een intensieve training en begeleiding hebben de jongeren daar geheel zelfstandig het kinderwerk op een camping geleid deze zomer! Zwolle kan nu met recht zeggen: Ik overtreff mijn leermeesteres (Eindhoven) in beleid.

Als op een Vakantie-Bijbel-School blijkt (bijzonder geldt dit voor campingwerk) dat een kind meer van de Here Jezus wil weten, zorgt „Timotheüs” voor blijvend contact door toezending van een heel eenvoudige bijbelstudie. Een groot woord voor een simpele zaak: om de paar maanden een bijbelverhaal met vragen die beantwoord en teruggezonden moeten worden. Maar erg belangrijk; het kan een steun betekenen in een omgeving die meestal zo ver afstaat van wat gehoord en geleerd is op de V.B.-School. Zo mogelijk wordt ook verwezen naar een club in de woonplaats van de jongen of het meisje. In zo'n geval stuurt onze evangelisatiecommissie wel een kinderbijbel van Anne de Vries, vanzelfsprekend na eerst toestemming gevraagd te hebben aan de ouders. En die lezen er dan waarschijnlijk zelf ook in. Een kleuterbijbel die naar Oss was gestuurd kwam zelfs terecht op de r.k. basisschool en is bij de communievoorbereiding door de onderwijzeres in z'n geheel voorgelezen!

★ **Onze ervaring met deze methode**

Heel in het kort nog iets over onze ervaring na enige jaren gebruik. Wij zijn altijd weer verast over de doeltreffendheid en de afwisseling van deze methode. De kinderen gaan graag naar de club; in de zomermaanden — als het wekelijkse werk stil ligt — komen ze nogal eens vragen wanneer we weer beginnen. Hoe langer je met deze methode werkt, hoe duidelijker het wordt dat evangelisatie in gereformeerde kring altijd het stiefkind is geweest. Weinig inzicht, weinig ervaring. Op de evangelisatiecongressen na de vrijmaking (met ambitie gehouden maar door weinig bezocht) smeulde de altijd weer opklaarende discussie over opzettelijke of onopzettelijke evangelisatie. Dat belemmerde steeds het werk in de praktijk. Het bleek ook geen communis opinio dat de zondagsschool een aanvaardbare vorm van evangeliseren was; de scheppingsorde (!) eiste dat ouders het Woord aan hun kinderen vertelden en geen vreemden.

Twee zusters, woonachtig in een historische stad in Zuid-Holland, die toch zondagsschool hielden werden dan ook in hun gemeente door velen met een sceel oog aangekeken.

Zelf heb ik jaren in een zondagse bijbelklas gewerkt, helaas zonder zichtbaar resultaat. Maar de ver-

telling was dan ook nagenoeg gelijk aan die op een christelijke school.

Na de trainingskursus van „Timotheüs” werd me duidelijk dat het ontbreken van gelovige ouders een meer afgeronde, intensieve vertelkeuze eist en dat visuele leermiddelen een belangrijke hulp zijn evenals de gerichte handenarbeid.

Hebben we dan alleen maar de „technische” kant van de verkondiging leren verbeteren? Beslist niet!

De afhankelijke geloofshouding tot in de kleinste zaken van dit werk was geen usance in onze kring. Ook de kracht van het **gemeenschappelijk** gebed om vervulling van bepaalde noden in het werk, om de werking van God's Geest in eigen hart en het hart der kinderen was ons in de praktijk niet zo duidelijk bekend. Zijn er dan geen negatieve kanten aan deze methode? Jawel, zoals aan iedere methode. De handelingen, vooral van het Oude Testament, geven nogal eens moeilijkheden. Over het verbond dat de HERE met zijn volk Israël sloot wordt te weinig gesproken, centraal staat de individuele gelovige.

Maar daar elke gebruiker volkomen vrij is in het kiezen van bronnen en handleidingen is dit in de praktijk geen bezwaar. Wij gebruiken Verbondsgeschiedenis van S. G. de Graaf, Bijbel voor jonge mensen van Wolf Meesters, en Anne de Vries.

De projektlessen (bijbelverhalen om een bepaald onderwerp gegroepeerd, b.v. bidden leren, de verzoening) zijn weer bijzonder goed van opzet en de aangegeven verhalen vertelt u zoals u meent dat de bijbel het bedoelt.

Bovendien deelt de leiding van „Timotheüs” die bezwaar en is er al een begin gemaakt met het uitgeven van nieuwe handleidingen.

Wist u dat de bekende dr Fr. Schaeffer zijn werk in Zwitserland begonnen is met een kinderclub in Lausanne? De pasklare lessen van het door hem behandelde Lucas-evangelie zijn bij „Timotheüs” te verkrijgen in nederlandse vertaling.

Alle mensen die met deze methode gaan werken zullen dankbaar konstateren dat op indringende wijze Gods Woord, dat nooit ledig weerkeert, tot de kinderen wordt gebracht.

Dat er nu een goed ingericht evangelisatie-centrum bestaat in Eindhoven waar een team van vier leden, volkomen toegewijd en belangeloos, al dit werk verricht is voor ieder die er kennis mee maakt een bewijs dat God nog steeds wonderen doet.

In Brabant staat een huis... ten dienste van allen die bezig zijn met het zo noodzakelijke werk van KINDEREVANGELISATIE.

P.S. De heer en mevrouw H. W. Godschalk-van Muyden, Heggeranklaan 33, Eindhoven, tel. 040-115716, leden der Geref. Kerk (vrijgemaakt), zijn bereid mondeling over het werk der Kinderevangelisatie voorlichting te geven in andere gemeenten.

Desgewenst kunt U inlichtingen over dit werk verkrijgen bij: Mej. A. Koffijberg, Jacq. Perkstraat 39, Eindhoven, tel. 040-11040.

Kerknieuws

Ds. F. van Deursen. Het telefoonnummer van Ds. F. van Deursen, Mr. van Hasseltlaan 2 B, Apeldoorn, is : 05760-12665.

Ds. Janssen — In tegenstelling met het in het vorig nummer vermelde bericht is de situatie zo dat Ds. G. Janssen van Amsterdam-W. zijn ambts werkzaamheden weer gedeeltelijk heeft mogen hervatten.

NIEUWS UIT BREDER KRING

Korrespondentieband verbroken

Grand Rapids. — De Amerikaanse orthodox-presbyteriaanse kerk heeft in haar algemene vergadering besloten de korrespondentieband met de gereformeerde kerken (syn.) in Nederland te verbreken. Er was in deze kerk al geruime tijd bezorgdheid over de ontwikkeling in Nederland, met name over de aansluiting van de gereformeerde kerken (syn.) bij de wereldraad van kerken. Er blijft overigens contact, omdat beide kerken aangesloten zijn bij de gereformeerde oecumenische synode.

The Orth. Presbyterian Church is een vrij jonge kerk, ontstaan in de dertiger jaren, toen een groep leden, onder leiding van dr. Gresham Machen, zich losmaakte van de Presbyterian Church in de Verenigde Staten. Deze afscheiding vond hoofdzakelijk plaats uit protest tegen het modernisme en de hiërarchische tendensen (met name van de Raad voor de Zending) in de grote Presbyteriaanse kerk. De vrij klein gebleven afgescheiden groep heeft grote invloed uitgeoefend door de stichting van het onafhankelijke Westminster Theological Seminary in Philadelphia, waaraan de namen van hoogleraren als C. van Til en N. B. Stonehouse verbonden zijn. Het seminarie trekt ook nogal wat buitenlandse studenten.

Een appèl

Verschillende leden van de gereformeerde kerken vrijgemaakt (binnen verband), voorheen leden en ten dele ambtsdragers van de Gereformeerde kerken (in synodaal verband) hebben zich met een appèl-schrijven tot de veront-ruste leden van de Gereformeerde kerken (syn.) gewend. Zij roepen hen daarin op niet te luisteren naar de mensen, maar naar hetgeen de Here te zeggen heeft in Zijn Woord. „Zeg niet tegen uzelf:” ik zou

wel graag vrijgemaakt willen worden, maar zullen ze me wel accepteren?”, maar zeg tegen de vrijgemaakte broeders: „Dat zie ik als normen van Christus' kerkvergaderend werk, onder dit juk wil ik mij buigen” en... dat verzekeren wij, dan is er vreugde bij hen! Zeker, dat vraagt moed des geloofs, maar de roeping U af te scheiden van hen, die niet van de kerk zijn, zij, die de kudde verstrooien met onschriftuurlijke leer, (vergelijk art. 28 van de Ned. Geloofsbelijdenis) ligt daar. Onder die roeping kunt U niet uit!.

Het schrijven is o.a. ondertekend door Mej. Dr. T. E. N. Ozinga te Middelburg en Ds. H. K. Poelman te Enumatil(voorheen syn. geref. pred. te Kamperland).

ADRESSEN

Aalten — Scriba: Geref. Kerk (vrij.) Aalten-Winterswijk, H. de Rijk, Beatrixplantsoen 5, Aalten, telefoon. 05437-3096.

Oostzaan — Scriba: C. Brouwer, Zuideneinde 393 te Amsterdam, telefoon 020-311195.

Steenwijk — Praeses: Ds. J. Stuy, Westercluft 24, telefoon 05210-4196. Scriba: H. Bos, H. de Vroom straat 93 telefoon 2241. Diakenen: F. J. Aalbers, Kanaaldijk 16, Giethoorn. Penningmeester: H.D. van der Helm, H. C. Flederstraat 6, telefoon 05210-4353.

SOEMBA-BORNEO (38) — Toen de families Tanahomba en Goossens met hun huisgenoten enkele maanden geleden Mau Maru verlieten en zich te Parai Puluhamu (Rende) vestigden, was daarmede practisch ook de gehele gemeente verplaatst. Nu was Mau Maru met zijn ca. 60 leden geen zelfstandige kerk, maar behoorde tot het ressort-Kananggar, de gemeente waaraan ds. Goossens verbonden is voor het opleidingswerk. Dat is formeel zo geregeld. In feite — dat begrijpt ieder — was Mau Maru „zelfstandig” en ieder op Soemba nam dit als iets vanzelfsprekend aan.

Nu, met de verhuizing, kwam de vraag naar voren of het dan maar niet beter was, dat Parai Puluhamu als zelfstandige gemeente erkend zou worden. Daar is breedvoerig over gesproken, ook met de kerkeraad van Kananggar en men kwam tot een akkoord. Maar formeel is het nog niet „rond”, omdat dit zaken zijn van de kerken-in-het-gemeen en zo kan eerst de komende synodevergadering, in september of oktober a.s., een definitieve uitspraak doen.

Het is van belang kennis te nemen van dat overleg. Ds. Goossens schrijft daarover, dat afgezien van het aantal leden, van belang is de vraag „of er broeders zijn, die tot ouderling bevestigd kunnen worden. Dan is daar allereerst ds. Tanahomba: dan is er Ama Lena, die vrijwel zeker als „bedrijfsleider” zal blijven en vervolgens is er Hina, een leerling van de opleiding (me dunkt de

meest begaafde, met een goed door- en inzicht in de Schriften, maar — gelukkig — allesbehalve hoogvoelende), die ik aan de a.s. synode wil voordragen als goeroe met standplaats Parai Puluhamu: hij kan dan de nog compleet heidense kampongs in de omtrek „bewerken” (bijv. maandag „catechisatie” in Lai Landjang, dinsdag in Kilimbatu, woensdag in Pinduatu, om maar enkele kampongs in de onmiddellijke omgeving te noemen), terwijl hij dan tegelijk op kan treden als mijn „djuru tulis” (is secretaris)”. Deze broeder is een fenomeen, als je iets verder over hem leest „dat hij een heel erg technische knobbel heeft en bijzonder secuur kan werken: horloges repareren is zijn specialiteit, voor meubelmaker is hij in de wieg gelegd, terwijl ik aan hem een uitstekende chauffeur-monteur zou hebben... Van alle predikanten en al mijn leerlingen (en dat zijn tenslotte alle goeroe's) kan hij het beste preken, d.w.z. zó dat Gods Woord werkelijk verklaard wordt en op de mensen afkomt. „De conclusie is” Met bovengenoemde 3 broeders als „zuilen der gemeente” (waar alle overige gemeenten jaloers op kunnen zijn) lijkt het me toe, dat aan de voorwaarden is voldaan, die de Here stelt bij de instituering van een gemeente.”

Wegens pensionering van 't tegenwoordige hoofd, vraagt het bestuur der Ger. School.

een HOOFD

met bevoegdheid voor j en r, belijdend lid ener Geref. Kerk, instemmend met de 3 Formulieren van Enigheid, bereid om te werken in de geest van het Verband der Scholen van Geref. Belijdenis, waarbij onze driemansschool is aangesloten.

Schoolhuis en garage aanwezig.

Brieven vóór maandag 8 oktober aan 't H.d.S., J. L. Struik, Kolkweg 43, Laag-Zuthem (Ov.), tel. 05299-272.

Sollicitanten gelieve op te geven: schooltijden en herfstvakantie.

Plaats uw
familieberichten
in dit blad

TOM FIJAN
en
POLIEN VAN OORD

delen U mee, dat zij, zo de Here wil, trouwen op 21 september a.s. om kwart over twee in het Slot te Zeist.

Een zegen over hun huwelijk willen zij vragen in een samenkomst, die begint om kwart over drie en geleid wordt door ds W. Vis in het kerkgebouw aan de Kerkweg te Zeist.

Gelegenheid tot feliciteren van kwart over vijf tot half zeven in de „Biltse Hoek” te De Bilt.

Toekomstig adres:
Burg. Reigerstraat 21 bis,
Utrecht.

September 1973
Houten, Herenweg 22
Zeist, Hoogkanje 1

Eind september
verschijnt:

BIJBEL EN BELIIDENIS deel 1

(6e gewijzigde en vermeerderde druk)
door ds J. H. Velema.
Dit bekende catechisatieboekje voor de jongste groep catechisanten behandelt de hoofdlijnen van de Bijbelse Geschiedenis in 52 lessen.
Elke les bevat Bijbelbespreking, Gesprek, Vragen en Opdrachten.
Prijs f 3,90.

Reeds nu te bestellen bij
DRUKKERIJ NAARDEN
Turfpoortstraat 31, Naarden

Drukkerij »Steenbergen«

★

Periodieken

Boekwerken

Handelsdrukkerwerk

ZEIST - TELEFOON 03404 - 12452

Redactieleden

Ds H. Amelink
Ds G. Janssen
Drs H. de Jong
D. W. L. Milo
Prof. C. Veenhof
Drs H. E. S. Woldring

Adres van de Redactie

Ds H. Amelink,
Lekdijk 82 b,
Langerak (Z.-H.)
Tel. 0 1843 - 232

Advertenties en druk

Drukkerij
„Steenbergen”,
Slotlaan 220, Zeist.
Tel. 0 3404 - 12452

Abonnementsprijs:

f 20,— per jaar
f 10,50 per halfjaar
f 5,50 per kwartaal
Buitenland: Europa
en zeepost f 30,—;
Luchtpost f 50,—

Geref. Persvereniging „Opbouw”

Abonnementenadministratie
Rotterdamse Rijweg
174, Rotterdam-8
Tel. 010 - 153535
Giro 40.49.45

Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.